

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Archi-||dioeceseos || Colonien-||sis Descriptio || Historica

Henriquez a Strevesdorff, Martinus

Coloniæ Agrippinæ, 1652

III. Bonna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12065

Religionis, ut & commercia, jura, priorque
 Consuetudo omnis, politiaq; salva manerent.
 (Sic etenim tractata sonant in foedere pacta)
 Non tamen est servata fides, neve ulla parola,
 In pradam urbs cessit, sensitque furentia valdè
 Fulmina bellorum, dolor! hostilisque remansit
 Vbiaca sedes patria, terraque propinqua,
 Noxia multa tulit, non si mihi guttura centum
 Ora forent centum, possem numerare, tot, eheu!
 Damna tulit, denos urbs Nussia nostra per annos,
 At post, cum luxit felix ex athere phœbus,
 Pace datâ imperio sua pristina jura recepit,
 Dent superi! Pax hac longum perduret in ævum.

III. BONNA-

E Leodoralis, BONNA, est primaria Sedes,
 Archidicepsis, Cancellaria suprema,
 Consilium, Archivum, Rectoratusq; triumphat,
 Iustitia usque Reo, Viduis patet atque Pupillis.
 Urbs etiam dicta est veterana Voconia, qua post
 A Comite Hochstedio Conrado Antistite(a) cineta est
 Mœnibus & foveit, ornataq; Turribus altis.
 Urbis habet claves, gestans pro tempore fasces
 De more antiquo longoq; à tempore consul.
 Romani BONNAM quondam bona castra vocârunt,
 Nempe Bonas illic quoniam sibi figere Sedes
 Est visum, testante chrono, nam plurima tali
 Non modo parte rubet bene sano Vineâ Baccho,
 At quoq; frugiferae circum protuberat Arvum,
 Immensiq; supra per binas circiter horas
 Clauduntur montes, qui ad Rheni litus ussumq;

Hans

(a Ao. 1240.)

Hanc è Teutoniâ fermè ducuntur ad Urbem.
 Antè Verona fuit, factò qua nota sequenti:
 Hercules * Bellum dùm Maximianus è arma
 Gestaret, stricto Carausius Ense Tyrannus
 Ut ruat, in Magnum qui Casara nuper iniqua
 Djocletjanum suscepit pralia, jamque
 Regna Britannorum sibi subjecisset, è olli
 Ex Syriâ, Ægypto, Solymis, Orienteque dictus
 Casar Thebanam Legionem (robore pollens
 Agmen erat) qua sexcentis sex millibus, è sese
 Et Sexaginta, numero, constabat, ad imum
 Rheni littus, opem latum submitteret, antè
 Emundata sacrâ sacri baptismatis undâ
 Qua Legio dederat vero sua nomina Christo,
 Prefatus capitis sub pœnâ Maximianus,
 Pro fortunatis belli successibus huius,
 Quod per Teutonicos tractus Francosq; parabat
 Ad Rhodanum juxtâ Martinack nomine, pagum,
 Idolo martis votivos thuris odores,
 Sacrificosq; ignes adoleri jussit ad aras.
 Ast quia Christicoli Ductores agminis, illi
 Mallusius, Victor, Gereon, Florentius ibane
 Cassius atque Pius, tam falso sacra negarent,
 Thura Deo, gressusq; suos procul inde tulissent,
 Ad profligandum coniunctis viribus Hostem,
 Tum sacra insidias legioni struxit, è idem
 Maximianus atrox posuit stratagema, suoque
 Cum Duce Mauritio penes Agauri stravit eandem
 Ex toto fermè, qui nunc locus obtinet ipsam
 Sancti Mauriti nomen, quia Martyr ibidem.
 Ast aliquot cùm de sacra Legione cohortes
 [Christicolumque simul quadam vexilla] deorsum
 Longius ad Rhenum cessissent usque Veronam,
 Bonnam, Agrippinam, è Xanthos, sua seq; twentes,
 Insidiator eas stricto est mucrone secutus,

Et turris aliis aliò cedentibus, ipso
 In stadio Divum Gereonem fortè trecentis
 Octodecim sociis comitatum cepit Agrippa,
 Sanctum Victorem triginta, cumque trecentis
 Militibus Christi Xanthorum pressit ad urbem:
 Cassius at Bonne simul ac Florentius unà
 Cùm socijs levum Rheni propè littus, aperto
 Ore fidem Christi testantes sanguine fuso
 Martyrij insignem meruere referre coronam;
 In quorum aeterni firmum munimen honoris,
 Diva Helena Imperii Regina, Decusq; Parensque
 Primi Christi adùm divino Caesaris æstro
 Constantini, alma fidei quoque nobilis auctrix,
 Cætera Tempia † inter propè Rheni flumina Bonnæ
 Instinctu Divum mota est fundare sacratum
 Collegium, multis qua nunc Ecclesia præro-
 gati vis gaudet; communem namque quotannis
 Mercatum celebrat, quin & pro tempore servat
 Præpositum, multa supremum munus, & Archi-
 Diaconalis adest cui Iurisdictio terra.

Hic locus illustres ambit complexibus Arces,
 Oppida, Nobilium Sedes & Fana, Domusque,
 Quæ suprâ atq; infrâ circum lustrantur in uno
 Prospectu, dicta jacet Urbis mœnia præter,
 Nobile collegium, vulgò Diekircha, vocatum,
 E regione autem trans Rhenum bina videntur
 Collegia, inuncto nigrum cognomine Reindorff,
 Vilichiumque aliud, quod Vilike diximus olim,
 Quorum postremum Mengosus Gelrie in altum
 Zutphanieq; Comes duxit † Girbirgaque conjux
 Eius, idemque bonis testamentalibus, amplo
 Legato Agrorum, Argenti donavit & Auri,
 In quo Gnatabus socijs (quas inter & una
 Sancta Adelheidis erat) tumulatus uterque quiescit,
 Ut tumuli monumenta ferunt in marmore: nempè
 Vilichii

† AN. 316, († AN. 985.

Villichij extractor jacet hac mengofus in Urnâ,
 Hoc latus occasum versus (via perbrevis) ornant
 Mons Crucis, & pulchrum supremo in vertice templi
 Cum Servitarum Claustro, quod struxit in altum
 Archipater, Bavarum Dux Ferdinandus Honori
 Septem Virgineæ Matris Divæque Dolorum,
 In quo miraculis celebris servatur Imago,
 Copiæ & hac divi Luca est, quam pinxit, & illa
 Monstratur, longè circumque jacentibus, inde
 Qui crebrò è Patrijs rara pietatis amore,
 [Rarum opus est etenim] saera huc vexilla reponunt
 Cum Genitrice colunt votis precibusque Tonantem,
 Hunc infra montem Poppelsdorff cernitur, ipso
 Tempore Romulidum, sic affirmantibus ævi
 Illius historicis, qui pagus nomine dictus
 Publij, ut & Transdorff Trajani pagus, & huius
 Oppida plura modi, Satrapatibus insita binis
 Et Bonne & Brula, titulos sunt naçta suorum
 Voce Ducum, à ducibusq; suis jam nomina servant.
 Hoc pænes Oppidulum Poppelsdorff floribus hortus
 Æmulus Hesperijs, Electorale viretum
 Suspicitur, sursum spatium fors unius horæ
 Gudeberg surgit, cuius superindita clivo
 Arx, Turrisque iacent iam demolita, locoque
 Creditur hoc falsi fanum sedemque fuisse
 Mercurij, cuius quæ sub Gentilibus Ara
 Victima casa frequens, hoc Montis & huius Origo.
 (Mercurij Burgum, Gôtzberg quasi nomine fluxit,
 Imperii primo Theodorus Episcopus anno,
 Congesti multis Iudæum millibus auri
 Argentique gravem tenebroso carcere clausit,
 Compedibusque pedes, & duris terga catenis
 Nexuit, & iustis propter male tanta lucrati
 Pondera thesauri pœnis multavit eundem,
 Equâ nummorum summâ (est firmissimus Atlas)

Mercurij

Mercurij Burgum sublimi in vertice, Bonnæ
 Ultra dimidium munitam condidit arcem,
 Quæ Michaelis erat prius isto in monte sacellum.
 Sed post suffossa est arx hæc, ut diximus, * acri
 Impete, & in rapidas acta igne vorante favillas.
 Omnigenos quoniam fugitiva plebis Alumnos
 Sustentabat, erat specus, hospitiumque latronum.

Regredior Bonnam, binæ gaudente coronæ,
 Cum post Henricum, Fridericus, nempe secundus
 Austriacus Princeps, occisi filius olim
 Casaris [a] Alberti iusto pro Casare lectus;
 Mox Vbia Henricus de Virnburg Prasul, eundem
 Bonnæ in Sede sua, Imperij diademate [b] cinxit.

Urbis honos rursus non longo à tempore, quando
 Walramo, Comitum Iulia de stemmate nato,
 Iure in utroque Viro fundato à Prasule, Casar
 Lutzenburgensis Carolus, cognomine Quartus,
 Insigniretur (c) Bonnæ diademate Regis,
 Augusti Imperij, quod Casar uterque secutus

Bella quidem taceo: Martinus Schenkius, ille
 Transfugus Hispano Ductor stratagemata fecit,
 Per fraudem ingressus Batauo cum milite, verum
 Mox Ernestæis vexillis ostia pandit,
 Et sic Ernestus Bavarus sine sanguine Bonnam
 Occupat, ut Caroli Magni fulgebat olympi
 Festus ab axe dies, Magno sic Rege iubente:
 Huius enim meritis lapsi post fulmina belli
 Bonnæ reviviscit fraudum iuga pessima spernens,
 Subijcit Ernesto Bavaro se tota, perosa
 Frenæ novæ, ut lani vicesima nonaque luxit,
 Et iam transierant † ter sæcula quinque salutis,
 Quattuor & messes, octoque decennia phæbo.
 Urbs verè felix! de bello tempore pacis
 Perpendens, rursus Bonnæ bona castra locantur
 Et verè insignis iam Fortificatio surgit.

Quod superest laudis, de Bonnæ hæc Vrbe leguntur

* AN. 1585 (BAD, 1515. (CAN, 1347. († AD, 1528

Carmina, quae subdo, cecinitque probabilis author.
 BONNA solum felix, celebris locus, inclyta tellus,
 Florida martyrio, terra sacrata Deo.
 Exulibus requies, & Asylon mite fuisti
 Semper, & externi te reperere suam.
 Principibus Sedes hinc Electoribus illa est,
 Iustitiae Patribus, quae Themis ista viget.

IV.

ARWEILERA.

Supremis Vbia iacet Vrbs ARWEILERA in agris
 Archidiaecesis, resonant circumdata valle
 Viniferisque iugis penes, Aram nomine, Rivum,
 De quo nativum fert flumine, scilicet Arâ,
 ARWEILER nomen, quae nominis huius origo est.
 Hac Aqua, quod quidam memorant fuit Eiflia
 primum.

Et terra quoniam, qua dicitur Eiflia, manat,
 Unde superfusus hanc recta fertur ad Urbem
 Cursibus, & celsos inter, juga saxea, montes,
 Contra Lintz, Sintzig prope, Rheni jungitur Vnda.
 Eiflia prae-raptis est collibus, atque supinis
 Vallibus, & fluvijs sursum labentibus, altum
 Educta est Regio, Rhenumque, Mosamque, Mosellamque
 Inter, erat quondam pars saxiferacis Eremi,
 Passim Romanis qua tunc Arduenna sonabat,
 Eiflia jam partim, tum Luxemburgica tellus,
 Tumque Dicecesis vult Lejodiensts haberi:
 Illa quidem nomen non ducit ab arduus, hoc est,
 Difficilis nisu, durus, sublimis, acutus,
 Istud huic quamvis patria non omine vano
 Asscribi possit nomen, duntaxat ab Arâ
 Flumine, de summo quæsdam quod partibus, icta
 Montibus Eifliacis vocem reddentibus, Echo

Influit